

Nyilvános kibocsátók IFRS vizsgálatainak felügyeleti tapasztalatai

Előadó: Farkas Ákos

2010. november 18.

Az előadás főbb pontjai

- **Jogszabályi háttér**
- **A Felügyelet szerepe**
- **IFRS Compliance tevékenység folyamata**
- **IFRS vizsgálatok felügyeleti tapasztalatai**

Jogsabályi háttér

- Az Európai Parlament és a Tanács 1606/2002/EK rendelete a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról
- Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
- A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény
- 24/2008. (VIII.15.) PM rendelet
- Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2007. évi CXXXV. törvény

Jogszabályi háttér

1. Az Európai Parlament és a Tanács 1606/2002/EK rendelete a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról

A tagállamok jogszabályainak hatálya alá tartozó, tőzsdén jegyzett társaságoknak a 2005. január 1-jével vagy azt követően kezdődő minden egyes üzleti évről a konszolidált beszámolót a nemzetközi számviteli standardokkal (IFRS) összhangban kell elkészíteniük.

Azon társaságok, amelyek az EU valamely tagállamának elismert (szabályozott) piacán csak hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat forgalmazzák, megengedett, hogy a fenti követelményt csak a 2007. évben induló üzleti évről készített összevont (konszolidált) éves beszámolóra alkalmazzák.

Jogsabályi háttér

2. SzámvitelrŐl szóló 2000. évi C. törvény

A Sztv. 10. § (2) bekezdése alapján az IFRS rendelet 4. Cikke hatálya alá tartozó vállalkozó az (1) bekezdés szerinti kötelezettségének azzal tesz eleget, hogy a rendeletben foglalt eljárás alapján az Európai Unió Hivatalos Lapjában rendeleti formában kihirdetett nemzetközi számviteli standardoknak megfelelŐen állítja össze az összevont (konszolidált) éves beszámolóját.

Jogsabályi háttér

3. A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény

54. § (1) bek.: Rendszeres tájékoztatás

- a nyilvánosan forgalomba hozott értékpapír kibocsátója a nyilvánosságot rendszeresen tájékoztatja vagyoni, jövedelmi helyzetének, működésének főbb adatairól
- formája: éves jelentés, féléves jelentés, időközi vezetőségi beszámoló (nyilvánosan forgalomba hozott részvény kibocsátója)

Jogsabályi háttér

4. 24/2008. (VIII.15.) PM rendelet

(a nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírokkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség részletes szabályairól)

- a kibocsátónak az **éves jelentést** a 24/2008. (VIII.15.) PM rendelet **1. sz. melléklete** alapján kell elkészítenie, míg
- a **féléves jelentést** a 24/2008. (VIII.15.) PM rendelet **2. sz. melléklete** alapján.

Amennyiben a kibocsátó a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról szóló 1606/2002/EK rendelet 4. cikke hatálya alá tartozik, akkor az összevont (konszolidált) **éves és féléves beszámolóját** az Európai Unió Hivatalos Lapjában rendeleti formában kihirdetett **nemzetközi számviteli standardoknak** megfelelően kell összeállítania.

Jogszabályi háttér

5. Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2007. évi CXXXV. törvény

- **Psztv. 4. § h) pontja szerint**, a Felügyelet látja el a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény hatálya alá tartozó szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletét.
- **Psztv. 41. § (1) bekezdése** kimondja, hogy a Felügyelet ezen szervezetek és személyek működésére és tevékenységére vonatkozó jogszabályi rendelkezések betartásának ellenőrzése céljából ellenőrzést tart.
- **A Psztv. 41. § (4) bekezdése** alapján a Felügyelet ellenőrzési eljárása keretében a 4. §-ban meghatározott szervezeteknél és személyeknél átfogó ellenőrzési eljárást folytat le, célvizsgálatot vagy több szervezetnél és személynél témavizsgálatot végez.

A Felügyelet küldetése

(Nemzeti szerepvállalás)

- A Felügyelet kiemelt hangsúlyt fektet arra, hogy a nyilvános értékpapírokat forgalomba hozó társaságok **megfeleljenek** a kibocsátókra vonatkozó előírásoknak.
- Különösen fontos hogy a **pénzügyi információk felhasználói** (befektetők, elemzők, sajtó) számára a pénzügyi jelentések, beszámolók **teljes és átlátható** képet nyújtsanak a kibocsátó **vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről**, a működésével kapcsolatos **kockázatokról** és a tevékenység során felmerülő **bizonytalanságokról**.
- A felügyeleti jogérvényesítési tevékenység célja, hogy a befektetők döntéseiket megalapozottan, objektív információk birtokában hozhassák meg, ezáltal is erősödjék a pénzügyi piacok iránti bizalom.

A Felügyelet küldetése

(Nemzetközi szerepvállalás)

- A Felügyelet az európai pénzügyi felügyeleti rendszer tagjaként részt vesz a Lámfalussy-eljárás keretében a 2001-ben létrehozott ún. harmadik szintű bizottságok - így a CESR - működésein is.
- Az Európai Értékpapír Szabályozók Bizottsága (CESR) az **egységes uniós jogérvényesítési gyakorlat** megvalósítása érdekében 2003-ban két standardot alkotott
 - CESR Standard No.1., amely az IFRS rendelet szerint készített beszámolókkal kapcsolatos jogérvényesítés során követendő **ellenőrzési elveket** tartalmazza (jogérvényesítési tevékenység célja, kiválasztás módja, alkalmazott eljárások típusai)
 - CESR Standard No. 2., amely a jogérvényesítő **hatóságok együttműködésének kereteit** hivatott meghatározni annak érdekében, hogy a nemzetközi számviteli standardok felügyeleti alkalmazása **egységes uniós gyakorlat** alapján valósulhasson meg (folyamatos tájékoztatás, személyes tapasztalatcsere, projektek, közös adatbázis üzemeltetése)

A Felügyelet és a könyvvizsgáló közös szerepe

Kettős védvonal

Partnerség

IFRS Compliance, avagy az IFRS jogérvényesítési tevékenység (kialakítása) I.

- 2007. július
a Felügyeleti Tanács döntött az IFRS Compliance terület felállításáról
- 2007. július – 2007. december
a teljesen újszerű felügyeleti tevékenység módszertanának kidolgozása
- 2008. január – 2008. december
„próbaüzem, tesztelés”
- 2009. január
„éles üzem”, vezetői levelek az érintett kibocsátóknak

IFRS Compliance, avagy az IFRS jogérvényesítési tevékenység (kialakítása) II.

- 2010. szeptember 1. –

Piacfelügyeleti Igazgatóság,

Kibocsátói tevékenységek felügyeleti főosztálya

Új eljárási szabályok:

- ✓ minden vizsgálat a Psztv. szerinti felügyeleti vizsgálat
- ✓ a kibocsátó a Psztv. és Ket. szerinti ügyfél
- ✓ az érintett ügyfél előre értesítve van a vizsgálatról, jogairól és kötelezettségeiről, észrevételt tehet a megállapításokra
- ✓ minden vizsgálat határozattal zárul

IFRS Compliance, avagy az IFRS jogérvényesítési tevékenység

- **2010. szeptember, október**

- HUMET Nyrt. vezetŐi levél, bírságot tartalmazó határozat, újra közzététel, fegyelmi eljárás kezdeményezése a Kamaránál
- EGIS Nyrt. vezetŐi levél, intézkedés nélküli határozat
- TVK Nyrt. vezetŐi levél, intézkedés nélküli határozat

- **2010. november 18.**

ElsŐ nyilvános elŐadás a Könyvvizsgálói Kamarának az IFRS Compliance működéserŐl, vizsgálati tapasztalatairól ☺

IFRS Compliance tevékenység folyamata

Információk gyűjtése és a kiválasztás módszere I.

- **Tőkepiacra gyakorolt hatás**
 - piaci tőkeérték alapján
 - CCSR javaslata alapján 25-65 %-ot kell lefednie
- **Kockázati tényezőkön alapuló kiválasztás**
 - elsősorban a monitoring tevékenység információi alapján
 - társterületek (pl. bank, biztosító) jelzései a felhasználásával
 - egyéb kockázatosságra utaló információk, így pl.:
 - korlátozott könyvvizsgálói jelentés
 - jelentős vállalatfelvásárlási és értékesítési tranzakciók
 - pénzügyi helyzet ismert, hirtelen, nagymértékű változása
 - hátrányos bírósági vagy egyéb szabályozó hatóság által hozott elmarasztaló döntés
 - jelentős vagy gyakori kapcsolt féllel történő tranzakciók
 - elsődleges tőzsdei kibocsátás

IFRS Compliance tevékenység folyamata

Információk gyűjtése és a kiválasztás módszere II.

- **Rotációs elvű kiválasztás**
 - egy meghatározott időszak alatt minden kibocsátó kiválasztásra kerül
- **Kombinált módszer**
 - az előző három módszer kombinálásával meghatározott év alatt minden kibocsátó vizsgálatára sor kerül

A CESR ajánlása alapján a Felügyelet a kombinált módszer szerint látja el a kibocsátók felügyeletét.

IFRS Compliance tevékenység folyamata

Beszámolók vizsgálata

- **Célvizsgálat**
 - ✓ az IFRS közzétételi **felügyeleti ellenŐrzŐ** lista alapján
 - ✓ „találatok” kiértékelése
 - információ hiány
 - nem elégséges bemutatás
 - standardnak való meg nem felelés
 - Súlyozás
- **Témavizsgálat**, kiválasztott IFRS standard alkalmazásának vizsgálata
- **Utóvizsgálat** a felügyeleti határozatban, vagy vezetŐi levélben elŐírt / javasolt módosítások nyomon követése

IFRS Compliance tapasztalatok (általános elvárás)

- ✓ világos, összeszedett, jól strukturált beszámoló
- ✓ minden fontos a befektető döntésére kihatással bíró információ szerepeltetése
- ✓ a nem kötelező, de a felhasználók számára hasznos információk szerepeltetése ajánlott

IFRS Compliance tapasztalatok

Könnyen javítható alaphibák

- ✓ Kifejezett és korlátozás nélküli kijelentés arról, hogy a beszámoló az IFRS-ekkel összhangban készült
- ✓ Kereszthivatkozások
- ✓ A beszámoló főbb részeinek megléte, elnevezése
- ✓ Általános információk a kibocsátó tevékenységéről
- ✓ Immateriális javak saját előállítású / vásárolt megkülönböztetése
- ✓ Tőkekemenedzsment, tőkekövetelmények bemutatása

IFRS Compliance tapasztalatok (éves beszámoló)

Nagyobb figyelmet igénylő területek

- Számviteli politika (becslés változások és hatásaik, pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatos számviteli politika)
- Standard változások és várható hatásuk bemutatása
- Egy társaság feletti ellenőrzés nem megfelelő megítélése
- Részvényalapú kifizetések (konstrukciók egyértelmű megfogalmazása, tételes közzétételi lista)
- Értékesítésre tartott befektetett eszközök és megsűnt tevékenységek
- Pénzügyi instrumentumok (előírt kategóriák (4+2) alkalmazandók, kockázatok bemutatása, könyv szerinti és valós érték is közzéteendő)

IFRS Compliance tapasztalatok (féléves éves beszámoló)

- ✓ külön standard (is) vonatkozik rá!!! (IAS 34)
- ✓ kijelentés arról, hogy a beszámoló az IFRS-ekkel, így az IAS 34-el összhangban készült
- ✓ összehasonlítási időszakok
- ✓ „nyilatkozat” a számviteli politikáról, annak változásáról
- ✓ egy részvényre jutó eredmény alap és hígított értéke
- ✓ szegmensinformációk

Útravaló

- A Felügyelet elsődleges feladata a kibocsátó, nem pedig a könyvvizsgáló ellenőrzése.
- Szeretnénk a könyvvizsgáló munkájára támaszkodni!
- Célunk, hogy a kibocsátók a beszámolóikra úgy tekintsenek, mint a társaságot és az üzleti évet bemutató, a felhasználó számára hasznos, világos termék, nem pedig egy a jogszabályok által megkövetelt „szükséges rossz”.